

# Nemzetpolitikai összefoglaló

2013. 16. hét



KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI  
MINISZTERIUM  
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI  
KUTATÓINTÉZET



## „Az autonómia a kisebbségi jogok királynője”

Territorial Autonomies in Europe: Solutions and Challenges (Területi autonómiák Európában: megoldások és kihívások) címmel szervezett kétnapos nemzetközi konferenciát múlt héten a Nemzetpolitikai Kutatóintézet. A tanácskozást – Kántor Zoltán, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatójának köszöntőjét követően – Semjén Zsolt nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes nyitotta meg, aki beszédében hangsúlyozta: az egyes külhoni magyar nemzetrészekre jellemző autonómia elképzelések nem valóságtól elrugaskodott törekvések, és mindegyikre van példa az Európai Unióban. Semjén szerint hamis beállítás, amikor azt a kérdést teszik fel, hogy területi vagy kulturális autonómiát támogatnak-e. Ez nem „vagy-vagy”, hanem „és” kérdése. A szörványmagyarságot megilleti a kulturális autonómia, a tömbmagyarság számára pedig jár a területi autonómia - szögezte le. Rámutatott: a nemzetek és a kisebbségek jogai emberi jogok a közösség szintjén. Emberi jogok tekintetében pedig nincs alku, az nem a többségi nemzet kegyéből jár, hanem emberi mivoltunkból következik. Semjén Zsolt kiemelte: a közösségi jogok az emberi jogok megvalósulása a közösség szintjén, és a nemzetiségek, kisebbségek jogai, valamint a perszonális emberi jogok nem állíthatók szembe egymással, és nem választhatók el egymástól. Utalt rá, hogy az autonómiáról szóló Gross-jelentés 10 évvel ezelőtt készült, és azt mondta: nagyon fontos, hogy a jelentés rámutat, a kisebbség-többség együttélése során az autonómia csökkenti a konfliktusokat, a kisebbségek számára lehetővé teszi az identitás megőrzését, a többségnek garancia a területi integritásra. Álláspontja szerint az autonómiának mindenki számára pozitív mérlege van. Olyan pozitív eredménye, ami nemcsak a kisebbségi nemzetrészeknek, hanem a többségi államoknak és az anyaországnak is jó. Az autonómia a kisebbségi jogok királynője - fogalmazta meg Semjén Zsolt, majd hozzátette: a magyarság nem alábbvaló egyetlen más nemzetnél sem. A magyar kisebbség tagjai nem lehetnek másodosztályú uniós polgárok, másodrangú emberek, és ami másoknak jár, nekünk is jár - szögezte le. Andreas Gross, a svájci nemzeti tanács és az Európa Tanács nemzeti közgyűlésének szociáldemokrata tagja arról beszélt, hogy a 2003-ban született jelentésben arra kívántak rámutatni, az autonómia nem csökkenti a konfliktusokat, de az erőszak mértékét igen. Kiemelte: meg kell érteni, hogy az autonómia egy erős demokrácia része, s a demokráciát és az autonómiát nem lehet elkülöníteni egymástól. A szabad demokráciában az állampolgárok nem tárgyát, hanem alanyát képezik a demokráciának - fűzte hozzá. Transznacionális módon kell gondolkodni, „európai demokráciát” kell létrehozni, ma ugyanis túlságosan centralizáltak a demokráciák - vélekedett. Hangsúlyozta: az erős demokrácia olyan intézményeket biztosít, ami által az állampolgárok szabadok lehetnek. Ha mindazt nem teszik lehetővé, hogy a közös döntéshozatalban az emberek részt vegyenek, akkor a polgárok attól tarthatnak majd, hogy az adott országot nem lehet egyben tartani. A döntési folyamatokban mindenkinek részt kell vennie - szögezte le. Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár zárszavában kiemelte: Magyarország számára a demokrácia olyan érték, amely nem csupán egy absztrakt fogalom, hanem élő gyakorlat. Rámutatott: az autonómia-törekvések támogatása prioritás,



és magától értetődő, hogy a nemzeti közösségek együttélése, a demokratikus elvek és jogok érvényesítése szempontjából az autonómia a leghatékonyabb megoldás. Hozzátette: az autonómia a határon túl élő magyar közösségek számára is jogos és elérhető cél. „Számunkra alapelv, hogy a külföldi magyar közösségek részéről megfogalmazott igényeket támogatjuk az autonómia érdekében” - fogalmazott Répás Zsuzsanna, hozzátéve: ezeket az igényeket a külföldi magyarok fogalmazzák meg, és a magyar államnak alkotmányos kötelessége és felelőssége ezeket maximálisan felkarolni, segíteni. Úgy vélte, eddig is a lehető legtöbb eszközt használták fel a cél eléréséhez, és a jövőben is mindent megtesznek ennek érdekében.



## MOGYE-ügy: a táblabíróság hatálytalanította a magyar karról szóló kormányhatározatot

Hatálytalanította a marosvásárhelyi táblabíróság a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) magyar és angol nyelvű orvosi és gyógyszerészeti karát megalapító, tavaly márciusi kormányhatározatot, a döntés nem jogerős. Az ítélet ellen már csak a fővárosi ítélo- és semmitőszéknél lehet fellebbezni. A kormányhatározat alkalmazását már májusban felfüggesztette a bíróság, amíg az egyetem vezető testületei által benyújtott, a kar megalapítását kifogásoló kereset ügyében érdemi döntés születik. „Várható volt a táblabíróság döntése, amely megerősítette, hogy az egyetemi autonómiát a politika nem kerülheti meg” – nyilatkozta a döntést követően Leonard Azamfirei, a MOGYE rektora. Kincses Előd marosvásárhelyi jogász, aki több, az egyetem vezetősége ellen indított perben is képviseli a Romániai Magyar Orvos- és Gyógyszerészképzésért Egyesületet (RMOGYKE), kifejtette, a MOGYE vezetői azok után kaptak vérszemet, miután látták, hogy az RMDSZ nem hajlandó élni a charta korrigálásáért indított eljárás perbe lépési lehetőségével. Meglátása szerint, bár megfellebbezhető, a jelenlegi ítélet végleges marad, és jogerőre emelkedik, hisz a Ponta-kormánynak nem érdeke megtámadni egy olyan ítéletet, mely egybecseng a véleményével. Az RMDSZ túlkapásnak tartja a marosvásárhelyi táblabíróság ítéletét. „Egy politikai nyomásra meghozott döntésnek vagyunk a tanúi, a kormánynak pedig ilyen körülmények között kötelessége fellebbezni a nem jogerős ítélet ellen” – hangsúlyozta Kelemen Hunor. A szövetség elnöke kifejtette, az erdélyi magyar nemzeti közösség a kisebbségi jogok betartásának biztosítását várja el a kormánytól, a MOGYE szenátusától pedig azt, hogy egyszerűen alkalmazza a törvény előírásait. „Úgy vélem, a marosvásárhelyi táblabíróság érezhetően politikai nyomásra hozta meg döntését. A szóban forgó kormányhatározatot tavaly éppen a törvény betartása érdekében alkottuk meg, hiszen a MOGYE szenátusa nem tartotta be, és nem alkalmazta a tanügyi törvényt” – mondta Kelemen Hunor. A szövetségi elnök hangsúlyozta, a táblabíróság döntése ellen a kormánynak fellebbeznie kell, hiszen az elfogadhatatlan, hogy egy ítélet tábla cenzúrázza a kormány határozatait akkor, amikor azok semmilyen módon nem sértik a törvényt.



## Végleges a restitúciós terv

A romániai felekezetek – kivéve az ortodox egyházat – tiltakozása ellenére a bukaresti kormány véglegesítette a kommunizmus idején államosított ingatlanokról szóló törvényjavaslatot, amelyet kormányzati felelősségvállalással, a parlamenti vitát kikerülve kíván elfogadni. A dokumentum értelmében a kormány az elkobzott ingatlanok természetbeni visszaszolgáltatását részesíti előnyben. Ha ez nem lehetséges, a jelenlegi piaci értéken állapítják meg az ingatlanért vagy földterületért járó kárpótlás értékét, majd pontrendszer formájában, árverés útján fizetnének kárpótlást a vissza nem adható javakért. A kormány által javasolt eljárás szerint az állam hétéves futamidő alatt törleszteni a megítélt kárpótlást a volt tulajdonosoknak vagy örökösöknek, ugyanakkor 85 százalékos adóval sújtaná azokat az ingatlanüzereket, akik áron alul megvásárolták az állammal pereskedő örökösök tulajdonjogát. A kormány annak ellenére véglegesítette a restitúciós jogszabálytervezetet, hogy a romániai katolikus püspökkari konferencia nyílt levélben kérte Victor Ponta miniszterelnököt, halassza el a törvényjavaslat parlamenti benyújtását. Lucian Mureșan görög katolikus bíboros, a katolikus püspökkari konferencia elnöke a testület nevében arra kérte a kormányfőt, halassza el április végéig a törvény kormány általi elfogadását, hogy az egyház is küldhessen módosító indítványokat. A bíboros nehezményezte, hogy sem a görög katolikus, sem a római katolikus egyház véleményét nem kérte ki a kormány, amikor kidolgozta a tervezetet, holott a jogszabály a két katolikus egyház elkobzott vagyonáról is rendelkezik. Az Erdélyi Református Egyházkerület (EREK) az RMDSZ restitúcióügyekben jártas politikusaival folytat állandó konzultációt. Kató Béla püspök szerint bár korábban már megfogalmazták és elküldték a Ponta-kormányának észrevételeiket a közvitára bocsátott törvénytervezettel kapcsolatban, ha kell, tételesen is papírra vetik javaslataikat.

Az RMDSZ elégedetlen az államosított ingatlanokkal kapcsolatos új jogorvoslati törvény tervezetével, és az egyházi javak visszaszolgáltatását gyorsító rendelkezések beépítésére tesz javaslatot - közölte Markó Attila parlamenti képviselő. Markó Attila elmondta: az RMDSZ egy hónapja terjesztette be saját törvényjavaslatát az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásáról, de a kormány az RMDSZ egyetlen indítványát sem vette figyelembe az új restitúciós és kárpótlási rendszer kidolgozásánál. „Az erdélyi magyar történelmi egyházak 1700 államosított ingatlant igényeltek vissza a román államtól, ezek közül eddig 1100 esetben született döntés. Mintegy ezer igénylést hagyott jóvá a bizottság, de ez nem jelenti azt, hogy az egyházak birtokba is vehettek minden épületet” - válaszolta a jelenlegi helyzetet Markó Attila, aki 2012 augusztusáig az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatását lebonyolító tárcaközi bizottság tagja volt. A képviselő hozzátette: a restitúciós folyamat évek óta leállt, egyszerűen nem hívták össze a bizottságot. Szerinte ezért lenne fontos az új törvénybe beépíteni azt, hogy a testületnek havonta kell üléseznie, és pontosítani a jogszabály szövegében az egyházi javak körét: tisztázni, hogy a törvény az egyházi rendek, az egyházi rendszerben működő alapok, alapítványok vagyonára is vonatkozik. Markó Attila rámutatott: az RMDSZ egyetért azzal, hogy az új jogszabály is az államosított ingatlanok természetbeni visszaadását részesíti előnyben, de az egyéb esetekben fizetendő



kártérítés halogatása, a bevezetendő pontrendszer bonyolultsága hátrányosan érinti a magyar közösséget és egyházait, ezért az RMDSZ ezt nem tudja támogatni.



## A Felvidékről kitelepített magyarokra emlékeztek

Az egyes emberek tragédiájának és Közép-Európa kudarcának nevezte Navracsics Tibor a felvidéki magyarok kitelepítését a Felvidékről kitelepített magyarok emléknapján, április 12-én a komáromi Monostori erőd falán lévő emléktábla előtt mondott beszédében. „Nyolcvanezernél több embernek kellett megélni egy új tragédiát két évvel a második világháború befejezése után. Magyarország nem tudta nemzetközi fórumok előtt kiharcolni azt a védelmet a magyar állampolgárok számára, hogy szülőföldjükön maradhassanak” - mondta a miniszterelnök-helyettes. Navracsics Tibor szerint a kitelepítések a soknemzetiségű Közép-Európa kudarcát is jelentették. A folyamat az első világháborúval kezdődött, ebből következett a nemzetiségi viszályok sorozata, amely csaknem száz éve lehetetlené teszi az összefogást annak érdekében, hogy „egymást tisztelve, boldogabb és gyarapodó Közép-Európát építsünk fel” - fogalmazott Navracsics Tibor. A miniszterelnök-helyettes kijelentette: megbékélésre van szükség, amely az egymás iránti tisztelet alapján a múlt bűneinek feltárásával, az azzal való szembenézéssel történhet meg.

Répás Zsuzsanna a felvidéki magyarság kálváriájának nevezte az 1947-ben kezdődött kitelepítéseket a Magyarság Házában rendezett gálán. A nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár a 66 évvel ezelőtti történeteket felidézve azt mondta: a békés egymás mellett élést elutasítva a keresztény tolerancia és az európai humanizmus útját hagyta el a kollektív bűnösség elvét meghirdető egykori csehszlovák vezetés. Kitelepítés, kényszermunkára hurcolás, munkatáborok, vagyonek kobzás, a reménytelenség évei következtek - sorolta a helyettes államtitkár, hozzátéve: mindeközben a felvidéki magyarság szellemi vezetője, Eszterházy János fogságban sínylődött. Répás Zsuzsanna úgy fogalmazott: ami ekkor történt, az a felvidéki magyarság kálváriája volt. Ugyanakkor azt kérte, induljanak ki abból, hogy „a 21. századra még csaknem félmillió magyar nemzettársunk él a Felvidéken”, és a reménytelenség évei után elindulhatott az építkezés. A helyettes államtitkár kiemelte: sok minden a mai napig nem került még a helyére, és a Benes-dekrétumok emberiség- és Európa-ellenes cikkelyei „eltörlésért kiáltanak”. Répás Zsuzsanna úgy fogalmazott: a kitelepítettek ügyében egyaránt várják a méltányos választ, a méltó főhajtást, és a múlt miatti megkövetést. Kiemelte, Pozsony és Budapest közeledését eredményezné, ha megtalálnánk a közös hangot, ami mi más lehetne, mint az emberiség, a keresztény erkölcsiség, egymás tisztelete és a békés egymás mellett élés. Répás Zsuzsanna szerint ki kell mondani: "mi soha nem tartjuk helyesnek a másik megvetésének, megalázásának hatalompolitikáját". Kijelentette: alapvető emberi elvárás a diszkrimináció tilalma, az alapvető emberi jogok biztosítása. Az igazság kimondása, az áldozatok megkövetése szükséges a meghurcoltak becsületének helyreállítása végett,



illetve annak nyomatékosítására, hogy az üldöztetés útjára soha többet ne lépjen senki. Fontos tudatosítani azt is a felvidéki magyarság tagjaiban, hogy nem önmagukban állnak, hanem a magyar nemzet közösségének fontos részei - mondta.

Az Országgyűlés Molnár Attilának, Komárom polgármesterének (Fidesz-KDNP) javaslatára 2012. december 4-én ellenszavazat nélkül fogadta el, hogy április 12. a Felvidékről kitelepített magyarok emléknapja lesz. A határozatban rögzítették: az Országgyűlés szükségesnek tartja a méltó megemlékezést a benesi dekrétumok miatt a Csehszlovák Köztársaságból kizárt, Magyarországra telepített magyarságról.



## Pajtic: Nem mondok le, és nem vonjuk vissza a nyilatkozatot

Bojan Pajtic vajdasági kormányfő vasárnap elutasította a lemondását követelő felszólításokat, valamint a Vajdaság alkotmányos és törvényes jogainak védelméről szóló nyilatkozat visszavonására irányuló követeléseket is. „Nem állhatunk el attól a kérelmünktől, hogy a polgárok ötször annyi hasznosítható pénzt kapjanak meg, mint amennyit kapnak, mert annyi jár nekik. Több mint irónia azzal vádolni a vajdasági kormányt, hogy nem tesz eleget a tartomány polgáraiért, illetve azt állítani, hogy a tartományi kormány miatt ment tönkre Vajdaság gazdasága. Nem. Azért sínylődik, mert nem tartják be az alkotmányos garanciákat. És mi nem állunk el attól, hogy a vajdasági polgárok jogai védelmet nyerjenek” – mondta Pajtic. A tartományi kormányfő azzal vádolta meg a köztársasági kormányt, hogy rendeletek útján rendelkezik Vajdaság vagyonával, s hozzátette, „példátlan, hogy valakinek a vagyonával más rendelkezzen egy harmadik hasznára”. Pásztor István, a tartományi képviselőház elnöke a vajdasági kormánytól azt kéri, álljon el a Vajdaság alkotmányos és törvényes jogait védő nyilatkozattól. „Arra kérem a tartományi kormányt, álljon el attól az elképzelésétől, hogy ezt a dokumentumot a tartományi képviselőház elkövetkező ülésén napirendre tűzzük. Egyedül így tudunk megfelelő feltételeket biztosítani a kompromisszumhoz és a dokumentum javításához, ahhoz, hogy leromboljuk a bizalmatlanság falait. Arra is felszólítok mindenkit, hogy a megoldásokat ne az utcán keressék, mert tudjuk, hogy az össznépi ‘mítinek’ következményei roppant fájdalmasak és hosszantartók. Vissza kell térnünk a rendszer intézményes keretei közé”, mondta Pásztor, s hozzátette, a tartományi parlament képviselői csoportjainak vezetőivel tartott megbeszélés után, április 9-én, meg volt győződve arról, hogy a feszültség alábbhagy, s hogy az intézményes keretek között, azaz a parlament alkotmányügyi-jogi bizottságánál találnak megoldást. “Az elmúlt 36 órában a dolgok kicsúsztak az ellenőrzés alól, és egészen másféle irányt vettek, ami engem – személy szerint – félelemmel tölt el. Ez egy olyan folyamat, amelynek mindannyian csakis a vesztese lehetünk, s aligha valószínű, hogy valaki nyerhet”, üzent Pásztor, aki szerint a tartományi kormány „rajtaütésszerűen, hirtelen” dobta be a köztudatba a nyilatkozat javaslatát, amely egyes elemeiben igencsak vitatható, jelentik a hírügynökségek.



## Külhoni magyar kisiskolások éve: elindult a programkörút

A Magyar Állandó Értekezlet a 2013-as évet a külhoni magyar kisiskolások évének nyilvánította, amelynek során magyarországi és külhoni szakemberek, különböző foglalkozások keretében - ügyességi játékokkal, zenével és tánccal - arról szeretnék meggyőzni a külhoni magyar szülőket, hogy minél többen anyanyelvű oktatási intézménybe írassák gyermekeiket. A rendezvénysorozat első állomása a vajdasági Zombor volt, ahol hétfőn mintegy száz kupuszinai, bezdáni, nemesmiliticsi, doroszlói és zombori gyerek vett részt a háromórás foglalkozáson a Testvériség-Egység Általános Iskolában. Horvátországban Vörösmarton és Kórógyon folytatódott a programsorozat, mely a tavaly meghirdetett „külhoni magyar óvodák éve” program folytatása. „Ugyanazt a célt szeretnénk ezzel is elérni, mint a tavalyi programunkkal: hogy meggyőzzük a külhoni magyar szülőket arról, hogy minél többen magyar oktatási intézménybe írassák be gyermekeiket. Most is kihangsúlyozzuk, hogy tehetségüket a gyerekek leginkább az anyanyelvi környezetben tudják kibontakoztatni” – mondta Hajnal Virág programfelelős, a Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkárság munkatársa. Horvátországban az elmúlt években drasztikusan csökkent a beíratott magyar elsősök száma: a 2011/12-es tanévben 31 magyar elsős volt a négy iskolában, tavaly szeptemberben viszont már összesen csupán 16 elsős kezdett magyar osztályokban. A programsorozat következő állomása a muravidéki Lendva volt.

